

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄJER LALOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hova a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 210. szám.

Kedd, szept. 15.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagybeeskerek, szept. 15.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága, mint már röviden jeleztük, tegnap délelőtt 10 órakor tartotta Botka Béla főispán elnöklésével a vármegyházán szeptember havi rendes ülését.

Jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző, Poroszkay Béla m. főügyész, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, dr. Riesz Jakab árvaszéki h. elnök, Tóth István kir. tan., pénzügyigazgató, Kolb p. ü. segédtitkár, Czeglédy István és dr. Radvány Ferenc kir. s. tanfelügyelők, Fuchs István kir. főmérnök, Czenger Nándor kir. ügyész, Babics József, ifj. Daniel Pál, Franz J. L., dr. Gyertyánffy László, Schulte Vilmos, Steinitzer Géza, Vinczehidny Izsó bizottsági tagok, Bielek Antal, Farkas Vince, Bielek Vilmos, Eördögh Virgil, Wagner Ede és Bujkovszky Gusztáv előadók.

Miután az elnök főispán megnyitotta az ülést, áttértek a szakelőadók jelentéseire, amelyeket a következőkben ismertetünk:

Adóügyek.

Tóth István kir. tan., pénzügyigazgató havi jelentése szerint Torontálvármegye mint törvényhatóság területén állami egyenesadó címén az I—III-ik évnegyedben esedékes adótervezés 9,227,571 kor. 81 fillér, a befizetés 5,537,974 kor. 39 fillér, a hátralék 3,689,597 kor. 42 fillér, vagyis az ösztartozásnak 40%-a. A folyó évi augusztus havi befizetés 553,902 kor. 71 fillér, a f. évi január augusztus havi befizetés pedig átlagosan 365,388 kor. 06 fillérrel nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban megállapított tartozás 365,791 kor. 05 fillér, befizetés 63,716 kor. 74 fillér, hátralék 302,074 kor. 31 fillér, vagyis az ösztartozás 82%-a. A f. évi augusztus havi befizetés 7799 kor. 65 fillérrel több, a f. évi január—augusztus havi befizetés pedig 29,557 kor. 01 fillérrel kisebb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetés volt. A pénzügyigazgatóság 37 esetben fizetési halasztást, 17 esetben pedig ideiglenes házámentességet engedélyezett.

Népoktatás.

Czeglédy István kir. segédtanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy az elmúlt hó folyamán legnagyobb részt az 1908—9-ik iskolai év megkezdésére vonatkozó adatok gyűjtésével volt elfoglalva a tanfelügyelőség, ezt megelőzőleg pedig az iskola belső életét irányító intézkedéseket tette meg. A vallás- és közoktatási miniszter Rázus József padói állami elemi iskolai igazgatótanítónak a gazdakörök és az ifjúsági egyesületek és könyvtárak létesítése körül kifejtett buzgó fáradozásáért elismerését és köszönetét nyilvánította.

Jelenti továbbá a tanfelügyelő, hogy a kultuszminiszter Muth Jánosné nagyszentmiklósi r. kath., Frankó Vilma topolyai községi, Hotz József surjáni r. kath., Zagmeister István orosz-lamosi községi, Nedelyov Ferenc bolgártelepi községi, Schipper Jakab kisjécsai községi, Hubert József bogárosi községi, Wagner János nagyszentmiklósi r. kath., Franzenné Seher Antónia grabácsi községi, Krasztusz Vencel csávosi r. kath., Schneider Miklós kiskomlósi r. kath. elemi iskolai tanítóknak és tanítónőknek korpótlékaik és fizetések kiegészítéséhez a megfelelő állami segélyeket engedélyezte. Végül több áthelyezésről referált a tanfelügyelő.

Dr. Radvány Ferenc kir. segédtanfelügyelő a pancsovai tanfelügyelői kirendeltség ügyeiről tesz jelentést, amelyek között különösebb fölémlíteni való nincsen.

Kereskedelmi ügyek.

Fuchs István kir. főmérnök az állam-építészeti hivatal havi jelentését a következőkben adja elő:

Az állami beruházási hitel terhére jelenleg az alábbi munkálatok vannak folyamatban: 1. A nagyikinda—nagyszentmiklósi törvényhatósági közút 10-889—17-017 klm. szakaszainak építési és hengerlési munkálatai; 2. a basahid—törökbecsei törvényhatósági közút 0—7 klm. szakaszának alapkövezései és hengerlési munkálatai; 3. ugyanazon közút 7—18 klm. szakaszának földmunkálatai; 4. a nagybeeskerek—nagyikindai

törvényhatósági közút 37-400—44-0796 klm. szakaszában a földmunka a napokban szintén megindított; 5. a nagyikinda—nagyszentmiklósi törvényhatósági közút 10—17 klm. és a nagybeeskerek—nagyikindai törvényhatósági közút 37-4—44 klm. szakaszában a hátralékos kavicsszállítás betiltatott, mivel a Gál és Tynauer cég által szállított kavicsanyag egyenetlen törésű és a feltételeknek megközelítőleg sem felel meg. A vállalkozó egyben felhívott, hogy a még hátralékban levő kavicsmennyiség helyett terméskőanyagot az utalapkő-szerződéses egyeségében szállítson. A folyó évi kavicsfelülvizsgálatok folytatásául a zombolya—kisörszi és a esene—billédi törvényhatósági közutakon megejtettek. Az utizmélyzet időszakos munkálatokkal foglalkozott és köteleességének általánosságban megfelelt. Ferenczhalom posta- és távbeszélő hivatala távirddal egyesítettévé, folyó évi agusztus hó 1-én a forgalomnak átadott.

Egészségügy.

Dr. Plechl Szilárd m. főorvos havi jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok augusztus hónapban jók voltak. Bejelentettek 63 vörheny, 55 difteritisz, 92 kanyaró, 8 tifusz és 5 höhrurut esetet, míg az előző hónap végével 69 vörheny, 60 difteritisz, 110 kanyaró, 6 tifusz és 7 fültömrigyűlő beteg volt. Egyéb betegségek minimális számban fordultak elő. A népesedési mozgalom kielégítő volt. Egészségügyi szempontból fölémlíti még a főorvos, hogy a véd-himlőoltások megyszerte folynak és jórésben már be is fejeztettek, továbbá, hogy a belügyminiszter a zichyfalvai gyógyszerár átruházását és az istvánvölgyi gyógyszerár bérbeadását megengedte.

Börtönügy.

Czenger Nándor kir. ügyész jelentése szerint a vármegye területén levő fogházakban mindenütt rend van és semmi különös fölémlíteni való esemény nem történt. Az egyes fogházakban a foglyok létszáma a múlt hó végén a következő volt, a nagybeeskerekben 36 férfi, 4 nő, a nagyikindaiakban 46 férfi, 4 nő, a törökbecseiben 6 férfi, a módosiban 2 férfi, 1 nő, a billéiben 0, a nagyszentmiklósiakban 2 férfi, 2 nő, a törökkanizsaiakban 5 férfi, a zombolyaiban 1 férfi.

Egyes általunk már tegnap ismertetett, valamint több kisebb ügy elintézése után a bizottság legközelebbi ülését október 5-ikére tűzte ki. Ezzel az ülés véget ért.

A nemzetiségi kérdés és a magyar birodalmi eszme.

— Egy torontáli röpirat. —

— szeptember 15. —

„A nemzetiségi kérdés és a magyar birodalmi eszme” címmel nemrégiben „Mercator” álnéven röpirat jelent meg, amely széles körben nagy feltűnést keltett s beható méltatás tárgyát képezte nemcsak Magyarországon, de a külföldön is, miután a röpirat német nyelven is megjelent.

A széles látókörre, nagy tudásra valló röpirat bennünket különösen érdekelhet nemcsak tartalmánál fogva, de azért is, mert szerzője, mint értesülünk, torontáli ember és pedig dr. Eisler Ignác törökkanizsai ügyvéd.

A jeles szerző röpiratát különösen az angol sajtó méltatta s azt hisszük, mi is akkor méltatjuk legjobban dr. Eisler Ignác kiváló munkáját, ha közöljük itt a londoni „Times”-nek és a „Spectator”-nak fejtegetéseit, amelyeket dr. Eisler röpiratáról és annak megjelenése alkalmából írtak:

A „Times” cikkirója például a következőket írja:

„Egy magyar barátom egy terjedelmes röpiratot küldött be hozzám „A nemzetiségi kérdés és a magyar birodalmi eszme” címmel, mely éppen most jelent meg Budapesten magyar és német nyelven. A névtelen óva inti honfitársait, hogy faji túrelmetlenségük eltávolodást jelent az Árpádok és az Anjou királyok legjobb tradícióitól, akiknek uralkodása alatt évszázadokon át Magyar-

ország a szomszédos népekkel szemben vonzerót gyakorolt és összefoglaló gócpontot kepezett és akik minden idegen nemzetiségű tehetséges embert a magyar birodalmi eszme szolgálatába tudtak besorozni. Ha mi magyarok — vitalja a szerző — folytatjuk eddigi politikánkat, amely nemzetiségeinket a nagyausztriai párt karjaiba hajtja — amely pártnak álmai, ha teljesedésbe menének, az csak a pángermanizmus prelüdiuma volna — saját halálos ítéletünket fogjuk aláírni, mert ekként mi magunk leszünk azok, akik a germánok és szlávok közötti nagy európai harcot siettetni fogjuk, amely harcból bármelyik faj kerüljön is ki győztesként, annak ellenállni teljesen képtelenek leszünk. Ha mi az idegen fajokkal szemben olyan túrelmetlenség akarunk lenni, mint amilyenek a germánok — akkor jobb lesz sátorfáinkat összeszedni és visszamenni Ázsiába. Ellenben, ha bizalommal viseltetünk a magyar nemzet vonzerője iránt, ha nemzetiségeinket előzékeny bánásmódban részesítjük, az ő speciális fejlődésüket előmozdítjuk és őket magunk köré csoportosítjuk: nemcsak, hogy erősíteni fogjuk önmagunkat, de ezáltal el fogjuk háritani az egyedüli akadályt annak, hogy az ausztriai szlávokkal megegyezhessünk, akikkel érdekünkben áll kooperálni avégből, hogy az osztrák-magyar monarchiából magyar-osztrák birodalmat teremtsünk: egy oly álmoképet, amely egyensúlyt tartana Oroszország és a német birodalom között, amely a militáns panszlavizmus és pángermanizmus utjait egyaránt eltordaszolná, melynek a döntő szava volna a Balkán kérdések rendezésénél és amely államképlet biztosítékot nyújtana Európának az ellen, hogy a Közép-Duna régiójában katasztrófális és erőszakos átalakulások ne következzenek. A német hegemoniát Ausztriában a csehek és lengyelek segítségével meg kell törni, külpolitikánknak nem szabad továbbra is csak a német birodalmi külpolitika ehojának maradnia. Vissza kell térnünk Andrássy koncepcióhoz és meg kell állnunk helyünket a világban mint egyenlők az egyenlők között.

Röviden összefoglalva, ez az értelme a figyelemreméltó röpiratnak. Ha a szerzőnek hangja hazájában nem lesz a pusztában kiáltó szó, akkor a „magyar-osztrák birodalomnak” nagy jövőhöz nyilhatnék reménye. Az a kérdés, hogy vajjon a mostani magyar generáció, mely a sovinizmus szűk látóköréhez van hozzászoktatva, képes lesz-e meglátni egy ilyen koncepciónak a nagyságát és vajjon a magyar fajban a politikai túrelmetlenség erényei egyáltalában meg felkelthetők-e?”

A Spectator, Angliának ez a nagytekintélyű hetilapja, mely már évek óta magyarellenes cikkek egész sorozatának nyújtott tért, a 60 éves uralkodói jubileum kapcsán szintén megemlékezik a nálunk feltűnedező mérsékeltabb politikai irányzatról és a többi között a következőket írja:

„Az utóbbi időkben jelei mutatkoznak annak, hogy néhány elfogulatlanabb politikus — talán részben annak következtében, hogy a mai kormányzati rendszert több oldalról világítják meg — oly irányzatot törekszik inaugúrálni, hogy a nemzetiségek irányában rokonszenvesebb bánásmód tanúsíttassék. Ezen politikai irányváltozásnak nevezetes jelensége található egy röpiratban, amely nemrég jelent meg Budapesten „Mercator” álnév alatt. Bárki legyen is a szerző és bármilyen nemzetiségű, az bizonyos, hogy magyar szempontokból a legmeggyőzőbben indokolja a rendszerváltoztatás szükségességét.

A szerző feltételesen törekszik arra, hogy a monarchiában a szupremáciát a magyarok gyakorolják és e tekintetben egy magyar politikusnál sem áll hátrább; a különbség csak az, hogy a szerző saját népének számbeli erejét mérlegelve, belátja, hogy a monarchiában a magyarok csak úgy játszhatnak vezető szerepet, ha megszerzik a szlávoknak és egyéb népfajoknak rokonszenvét a magyar kormányzat számára.

A magyarországi szlávoknak és románoknak épp ugy nem áll érdekükben magukat a monarchiától elszakítani és a szomszéd államokkal egyesülni, mint ahogy Ausztriában a lengyelek, csehek és más népfajok sem törekszenek erre és ha a magyarországi nemzetiségek mégis kísértésbe jönnek, az csak túrhetetlen elnyomtasuknak volna következménye. Egy uralkodó nép faj bizonyára nehezen szánja magát arra, hog-

hatalmából engedjen; de ha, ami valószínűnek látszik, a magyarok egyszer annak tudatára ébrednek, hogy az eddigi kormányzati rendszer folytatása mellett uralkodó állásukat teljesen el fogják veszíteni, akkor nem fognak késedelmeskedni abban, hogy oly messzelátó politikusoknak tanácsát kövessék, mint amilyen „Mercator”. Mi angolok mindig rokonszenveztünk a magyarok jogos aspirációival és folyton növekvő érdekünk az, hogy Ausztra-Magyarország erős legyen, népei pedig összetartsanak. Ezért örömmel üdvözlünk minden oly jelenséget, mint amilyen a június 12-iki nagy császárnepély és a magyar politika fejlődésének most ismertettét kedvező jele, a melyek szerint a Ferenc József uralkodása alatt élő népek felismerik, hogy épúgy, ahogy közös lojalitással viseltetnek uralkodójuk iránt, közös céljaik is vannak a nagyvilágban.”

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/45 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad

Szeptember 19. 21. Megyei áll. vál. ülése.
Szeptember 22. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Október 5. Közig. bizottság ülése.

— **A főgimnáziumi bizottság ülése.** Nagybecskerek város főgimnáziumi bizottsága ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a helybeli főgimnáziumnál üresedésben lévő tanári állások betöltéséről tanácskoztak. A bizottságnak erre vonatkozó intézkedéseiről lapunk holnapi számában számolunk be.

— **Létics püspök Törökbecsén.** Tegnap már röviden hírt adtunk arról, hogy dr. Létics György temesvári gör. kel. szerb püspök Törökbecsén járt. A püspök ottani fogadtatásáról és látogatásáról ma a következőket jelentik még lapunknak telefonon:

Létics György gör. kel. szerb püspök hétfőn reggel érkezett Törökbecsére Aracsról, ahol vasárnap járt. A püspök fogadására a község ünnepi díszítést öltött s a házakon nemzeti színű zászlókat lengtetett a szél. A főutca végén lombfűrészes diadalkaput állítottak föl „Isten hozott” fölirással. A község határába hatvan tagu nemzeti színű szalagokkal díszített lovasbanderium vonult s ennek, valamint hosszú kocsisor kíséretében vonult be a püspök a község házához, ahol a hatóságok vezetői várták a püspököt dr. Csávossy Ignác főszolgabíróval élükön. A község háza körül nagyszámu közönség gyülekezett össze, amely zajos éljenzéssel köszöntötte a főpapot. A község házában Breitkopf Kálmán községi jegyző üdvözölte szép beszédében a püspököt, aki magyar nyelven meleg szavakkal köszöntötte a nem várt fogadtatást. A püspök ezután a gör. kel. templomba vonult, ahol Szivcsév Parténia gör. kel. plébános fogadta. A templomban a püspök istentiszteletet végzett, majd hosszabb beszédet mondott, amelyben kölcsönös szeretetre oktatta a híveket. Az istentisztelet után a püspök a parochián küldöttségeket fogadott. Délből a kaszinóban ebéd volt, amelyen az első felköszöntőt a püspök mondotta a királyra, utána pedig Szivcsév plébános a püspököt köszöntötte fel. Délután Létics a róm. kath. templomba ment és több látogatást tett. Este Ivánovics Iván földbirtokosnál vacsorán volt. A püspök ma reggel Karlóczára utazott s kongresszusra s ezután folytatja megint körutját Torontálban. A törökbecsei szép fogadtatás Breitkopf Kálmán községi jegyző érdeme.

— **Előadás az ipartörvényről.** Mint Zombolyáról jelentik lapunknak, ott a napokban ifj. Tullies György th. főszolgabíró az ottani iparos kaszinó nagytermében érdekes és tanulságos előadást tartott az ipartörvénytervezetről. Az előadó a nagyszámmal megjelent iparosközönség előtt áttetszően, világosan, nagy tudással ismertette az ipartörvény tervezetét, minden oldalról behatóan megvilágítván annak részleteit. A szép előadást az iparosok mindvégig nagy figyelemmel hallgatták s végül zajos éljenzéssel mellett köszönetet szavaztak Tullies Györgynek.

— **A torontálmezei orvosi nyugdíjintézet feloszlása.** A községi és kórorvosok nyugdíjának állami rendezése folytán a torontálmezei orvosi nyugdíjintézetet fel fogják oszlatni. A feloszlásra vonatkozó közgyűlés ma délelőttre volt egybe-

hiva a vármegyeház nagytermében, a tagok azonban oly csekély számban jelentek meg, hogy a közgyűlés nem volt határozatképes, miért is úgy intézkedtek, hogy a közgyűlést mához egy hónapra újból össze fogják hívni s október 15-én, tekintet nélkül a megjelenők számára, határozni fognak ez ügyben.

— **Gyorsíró-kurzus.** Perl Mihály felső kereskedelmi iskolai és okleveles gyorsíró tanár a napokban a felső kereskedelmi iskolában gyorsírási tanfolyamot nyit, amelyre már most is jelentkezhetni a tanfolyam vezetőjénél.

— **A keskenyvágányu vasut és a város.** Nemrégiben történt, hogy az aradáci sorompónál, a keskenyvágányu vasut alatt elhúzó csatorna egy erős esőzés alkalmával annyira megtelt vízzel, hogy a víz áthatott a Lenau-utcai levelező csatornába, úgy, hogy a víz itt se tudott elég gyorsan lefolyni, aminek következtében a felgyülemlt esővíz a Lenau-utcai lakásokba szivárgott. A háztulajdonosok e miatt panaszokdottak a polgármesternél s dr. Perisics Zoltán polgármester az ügyet a vármegye vízügyi bizottsága elé vitte, a város nevében kérve, hogy a keskenyvágányu vasut-társaság köteleztessék az aradáci-uti csatornát a saját költségén kibővíteni, hogy hasonló alkalmakkor az összegyűlt víz akadálytalanul lefolyhasson. A vízügyi bizottság ez ügyben ma reggel tartotta meg a tanácskozást, amelyen az alispán képviselőjében Rigó István th. megyei főjegyző, a város részéről dr. Perisics Zoltán polgármester és Naszke Károly városgazda, a vasut-társaság részéről Petkovics Sándor és Frank Márk mérnökök, a kulturmérnökség részéről pedig Benke István segédmérnök vettek részt. A tanácskozáson elhatározták, hogy az ügyet felterjesztik az alispánhoz, mint elsőfoku vízügyi hatósághoz.

— **Temesvármegye őszi közgyűlése.** Temesvárról jelentik: Temesvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor kezdte meg őszi rendes közgyűlését, Hertelendy Ferenc főispán elnöklése alatt. A gyűlésen a nagyszámmal bejött kisczardák leszavazták a közigazgatási költségekre javaslatba hozott fel százalékos pótdót és a vármegye közönsége — mely különben elfogadta volt a háztartási alap 1909. évi költségvetését — megbizta az alispánt, hogy a fedezetlenül maradt szükségletek másnemű fedezésére nézve a legközelebbi közgyűlésen javaslatot tegyen. A kulturális célokra szükséges pótdó kivetése iránti javaslat sorsa ezzel szintén eldőlvén, Ambrózy Béla báró indítványozta, hivattassék fel az alispán, hogy a kulturális szükségleteknek más módon való fedezése iránt szintén javaslatot tegyen. Hosszabb, beható, közben igen izgalmas vita után Ambrózy Béla báró indítványát elfogadták. Ezután több más kisebb jelentőségű ügyet intézett el a közgyűlés.

— **A telefondíjak leszállítása.** Temesvárról írják: A temesvári Lloyd-társulat június hónapban hozott határozat folytán felterjesztést intézett a társulat kereskedelmi miniszteriumhoz a délmagyarországi interurban telefonforgalomban érvényben levő díjak mérséklése végett 2 koronáról 1 koronára minden beszélgetés után. Egy a társulathoz intézett leiratban a kereskedelmi miniszterium ismerteti azon viszonylatokat, melyekben a kérelmezett mérséklés már helyt fogott és egyben tudatja, hogy a jövőben sem tér ki az elől, hogy egyes konkrét esetekben, amikor díjleszállítás a városok közelségénél és kedvező összeköttetési viszonyainál fogva lehetséges, a beszélgetési díj 1 koronára mérsékeltsék. Felbátorítva ezen miniszteri intézkedés által, a Lloyd-társulati választmány tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy az üzleti forgalomban megkönnyebbítés érdekében újabb kérelemmel fog járulni a kereskedelmi miniszterhez a telefondíjaknak a következő viszonylatokban 1 koronára leendő leemérséklése céljából és pedig Temesvár állomás és Szeged, Arad, Nagyikinda, Lugos, Nagybecskerek, Némethogán, Nagyszentmikló és Resicza állomás között

— **Országos baromfi- és házinyul-kiállítás Temesvárott.** A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi október 10., 11. és 12-én Temesváron a polgári lövölde-kerében rendezendő országos jellegű baromfi, házinyul, galamb, bor és gyümölcs-kiállításról szóló tervezeteket a napokban küldte szét az ország baromfitenyésztői, bor- és gyümölcs-termelőinek. Amint a tervezetből kivehető, ezen kiállítás térdjai az ideai kiállítások között a legelősebbek és emellett tömeges állami bevásárlásokról gondoskodás történt, mivel a m. kir. földmivelügyi kormányon kívül az aradi m. kir. jószágigazgatóság, a helybeli m. kir. kerületi állattenyésztési felügyelőség és egyesületünk is nagyobb bevásárlásokat fognak eszközölni.

— **Bemutakozás.** Az utcán összeütköztek egy siető ur a vele szembe kerülővel.

— Ör! — kiált ez rá.

— Örvendek — felel a másik — nevem Balogh.

— **Tűz.** Mint Aracsról jelentik, Pintyin Mita ottani gazda háza eddig még ismeretlen okból kigyult s a melléképületekkel együtt leégett. A kár 6000 korona, ami nem volt biztosítva.

— **Ami jól ízlik,** az a szervezetnek rendesen hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen a „SCOTT-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető összeállítása a csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban.

— **Holttest a dinnyeföldön.** Németszent-Mihály község határában tegnap reggel a dinnyeföldeken holtan találták Burián Péterné, szül. Schmitz Katalin ottani lakost. A hulla mellén egy hatalmas, késszurástól származó seb tátongott. A rejtélyes ügyben eddig semmiféle eredményt nem ért el a nyomozás.

— **Egy népszerű.** A „Moll-féle sóborszesz” által a betegeknek egy epoly gyógyhatásu, mint oleso szer nyújtatik köszvényes és csuszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által. Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (d)

A LÉLEGZÉS

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épp ily szembe-ötölő e javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsió készítésénél a SCOTT-féle módszer vezet a legelősebb hatást a legjobb ügyelemből.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 áll.

Kapható minden gyógytárban.
830a-7.1

Színház, irodalom.

* **A nagybecskereki őszi színiévad** Két hét múlva ismét hangos lesz a hónapok óta esőndes és tegyük hozzá rozoga városi színház. E hó végén ugyanis megkezdődik Nagybecskereken az őszi színiévad, amely körülbelül hat hétig fog tartani. Polgár Károly színtársulata, amely most Verseczen játszik, a közönség élénk érdeklődése és tetszése mellett, ottani működése befejeztével szeptember 30-án Nagybecskerekre érkezik s itt október elsején megkezdí előadásait. A társulat igazgatója több friss erővel s élénk változatos repertoírral jön Becskerekre s bemutatja a fővárosi színházak minden újdonságát. A társulat megnyitó előadásul „A császárkatonái”-t adja, amelynek igen nagy sikere volt a fővárosban s ma is állandóan műsoron van. Különben Leövey, a társulat titkára már meg is érkezett Nagybecskerekre s ma megkezdte a bérletgyűjtést, amely hihetőleg jól fog sikerülni.

* **A „Zenélő Magyarország”** közművészeti zene-műfolyóirat ép most megjelent 366-ik füzeté utra a legjobb s kedvelt zongora-újdonságokat közli, még pedig: I. Böhm Himér, Fecske madár, daru madár hangulatos magyar dalát. II. Dr. Angyal Armand. „Ami bizonyos” tréfás dalát. III. Schubert Ferenc. Éjjeli zene. Ständchen műdalt. Györy Margit magyar szöveg fordításával IV. Lányi Ernő. Hunnia gyásza. Nagyhatásu magyar kesergőjét zongorára. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló újdonságait, csak 6-8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona félévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 50 zeneoldal terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a husvéti és karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések a most megindult 1908. évi 2-ik (július-decemberi) felévre, a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körut 11. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Törvényszék.

§ Belgram János ügye. Annak idején nagy port vert föl ifj. Belgram János szárcsai ügynök dolga, akit a felesége följelentett, hogy egy prolongációs váltóra ráírta a nevét. Belgramné, aki hadilábon állt a férjével, váltóhamisítás miatt tett ellene följelentést s panaszára Belgramot, aki akkor Aradon volt, letartóztatták s Nagybecskerekre hozták az itteni törvényszék fogházába, ahol azóta vizsgálati fogságban volt. Magánokirathamisítás miatt folyt ellene az eljárás s miután a vizsgálatot befejezték, ma megtartották az ügyben a főtárgyalást. A mai tárgyaláson Szilágyi Lajos törvényszéki bíró elnökölt, a szavazóbírák Junga Aladár és Rektorisz Károly törvényszéki bírák voltak, míg a vádat Czenger Nándor kir. ügyész, a védelmet pedig Horváth Andor ügyvédjelölt képviselte. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy ő jóhiszeműen írta alá a váltót, a melyet csak prolongálni kellett s így hasznát nem huzhatott belőle. A bíróság Czenger Nándor kir. ügyész vád- és Horváth Andor védőbeszéde után Belgram Jánost fölmentette a vád alól, mert a vizsgálati adatai szerint Belgram a prolongációs váltó természeténél fogva jóhiszeműleg írta rá felesége nevét a váltóra s azzal nem akart kárt csinálni, vagy jogtalan hasznát szerezni. A bíróság egyben elrendelte Belgram szabadságra helyezését. A vádlott és a védő megnyugodott az ítéletben, a királyi ügyész azonban felebbezett.

TÁVIRATOK

A király a hadgyakorlatokon.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király ma délután 1 óra 30 perckor indult el külön udvari vonaton a déli vaspálya indóházából Veszprémbe. A király kíséretében voltak: Paár gróf lovassági tábornok, Bron báró, Spányik és Pongrácz őrnagyok, szárnysegédek, Kaltenborn alezredes és Bartha őrnagy a kabinetirodából, Margutt őrnagy, Paár gróf főhadsegéd szárnysegéde, Kertzi dr. udvari tanácsos, vezértörzsorvos, Nagy báró osztálytanácsos, Fischer kabinetirodai titkár és Zeller udvari pénztáros. Az udvari vonatot Székesfehérvárig Brám Miksa, a Déli-vasut vezérigazgatója vezette, onnan pedig Ludwig Gyula, a máv. elnöke és Kotányi Zsigmond máv. igazgató.

Székesfehérvárott.

Székesfehérvárra a király délután 2 óra 46 perckor érkezett meg. A virágfüzérrel és drapériával díszített állomáson a királyt Széchenyi gróf főispán, Vajda Ödön zirczi apát, Szüts Jenő alispán és Saára Gyula polgármester fogadta és üdvözölte. A perronon fehér ruhás iskoláslánykák, valamint a diákság s az egyesületek állottak sorfalat zászlók alatt. Azonkívül kivonultak a városi és megyebizottsági tagok diszmagyarban, míg távolabb őrjáti közönség gyűlt össze. Az udvari vonat beérkezésekor zugó éljenzés harsant fel, mely addig tartott, míg a király kiszállt kocsijából. A fogadó-bizottság üdvözlését a király néhány szíves szóval köszönte meg, majd rövid ideig elbeszélgetett a megjelent urakkal. A cercle után a király ismét felszállt a vonatra, mely mintegy 10 percnyi időzés után a közönség zugó éljenzése közben elrobogott az állomásról.

Veszprémbe.

Lapunk zártakor jelentí tudósítónk Veszprémből: A király vonata ma délután 4 óra 30 perckor robogott be a veszprémi pályaudvarra, amely pompásan fel van díszítve. A pályaudvaron egy gyönyörű diszszátor van felállítva s a sától balra a diszszázad, jobbra pedig a megye és a város képviselői, valamint az egyházi hatóságok foglaltak helyet. A király érkezésekor falrengető éljenzés hangzott fel. A király a vonatról leszállva, a diszszátorba vonult, ahol Hunkár Dénes főispán Veszprémmegye, Szeglethy György polgármester pedig Veszprém város nevében üdvözölte. Az üdvözlést a király derűlten, jókedvvel köszönte meg, majd bemutattatta magának a fogadtatásra meg-

jelent előkelőségeket, akik közül néhányan szót váltott. Közben a veszprémi hölgyek nevében fehér ruhás leányok gyönyörű csokrot nyújtottak át a királynak, aki azt szívesen fogadta és megköszönte.

A fogadás után, amely jó 10 percig tartott, a király kíséretével és az összegyűlt előkelőségekkel a városon át a várba vonult. Az utvonat, amelyen az egyesületek és testületek állottak sorfalat, három pompás diszkapu díszíti. A házak mindenfelé tele lobogókkal és draperiákkal. Amerre a király kocsija elhalad, az ezekre menő közönség lelkes éljenzéssel hangzik fel. A király kocsija a püspöki rezidencia bejáratánál állt meg, ahová Hornig báró püspökkel élén a papság gyűlt össze. Miután Hornig Károly báró püspök a királyt üdvözölte s a felség arra néhány szóval válaszolt, az uralkodó bevonult a püspöki rezidenciának első emeletén berendezett szállására.

A trónörökös a hadgyakorlaton.

Veszprém, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ferenc Ferdinánd trónörökös ma reggel 9 órakor Hajmáskérre érkezett, ahonnan a királyval együtt a hadgyakorlatok színhelyére megy.

A karlóczai kongresszus.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlóczáról sürgönyzik, a gör. kel. szerb egyházi kongresszust ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg ismét Günther Antal kir. biztos. A királyi biztos kevéssel 10 óra előtt jelent meg Jovanovics Pál miniszteri tanácsos adlatus kíséretében a kongresszuson. Günther a trónszék előtt állva, elővette a királyi leiratot s átadta Jovanovics adlatusnak, aki azt felolvasta, majd szerb nyelven elmondotta. A királyi leirat 3 napi határidőt tűz ki a patriárka megválasztására. Ezután a királyi biztos eltávozott, mire a kongresszusi tanácskozás megkezdődött. Délelőtt a napirend körül vitáztak s egyesek, köztük Popovics Dusan azt panaszolták fel, hogy Pribicevics kongresszusi tagot a nagyszerb propaganda dolgában letartóztatták, bár immunitása védi. Musicki Döme erre kifejtette, hogy a kongresszusi tagság nem nyújt immunitást.

A nagyváradai püspökség.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben a Szmercsányi halálával megüresedett nagyváradai püspöki székre négy jelölt emlegetnek. Az egyik jelölt Mailáth gróf erdélyi püspök, a néppárt jelöltje Molnár János apát, Samassa József egri érsek, a kihez a nagyváradai püspökség tartozik, Párvy zsepesi püspök érdekében dolgozik, míg a függetlenségi párt jelöltje Lévy Mihály abonyi apátplébános.

A fuzió.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben azt beszélnek, hogy a fuzió ügyében folytatott tárgyalások már teljes eredménnyre vezettek s a fuziót a szeptember végén tartandó pártértekezleten hír szerint hivatalosan is publikálni fogják.

A parlament munkarendje.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A parlament munkarendjéről jó forrásból azt mondják, hogy legelőször is az első ülések egyikén Andrássy Gyula gróf beterjeszti a választóreformról szóló törvényjavaslatot. Ugyanez a forrás azt mondja, hogy a választói reformot ez évben azonban már nem tárgyalják, hanem állítólag csak majd a jövő ősszel. Ugyancsak az első ülések egyikén Wekerle Sándor miniszterelnök beterjeszti az 1909-ik évi költségvetést, a melyet hír szerint 8 óras üléseken fognak tárgyalni. Ugyancsak beterjeszti a miniszterelnök az adóreformról szóló törvényjavaslatot is.

A katolikus nagygyűlés.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos katolikus nagygyűlésnek ma volt az utolsó napja, amelyen ugy délelőtt, mint délután nyilvános ülések folytak a városligeti iparcarnokban. Ugyancsak ma tartják a városligeti műcsarnokban rendezett egyházmegyei kiállításon a zeneestélyt s a katolikus diákkörök pedig folytatták kongresszusukat. Ma délben diszlakoma volt, amelyen rendkívül nagy számmal vettek részt a kongresszus tagjai.

Az egyetem megnyitó ünnepe.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma volt a budapesti tudományos egyetem ünnepélyes megnyitása. Az ünnep az egyetemi templomban Veni Sancte-vel kezdődött, majd a hallgatóság a tanári karral együtt felvonult az egyetem dísztermébe, ahol lefolyt Székely Istvánnak, az új rektorának a beiktató aktusa. A beiktatás után az új rektor hosszabb beszédet intézett a hallgatósághoz.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 23 24 — — Buza (októberre 1908.) . . . 22 68 — — Rozs (októberre 1908.) . . . 18 72 — — Zab (októberre 1908.) . . . 15 98 — — Tengeri (októberre) . . . 14 68 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ
az egészséges gyermekélethez
és a beteg gyermek, a gyomorhajosok regőta beválti táplálékát
Módor a hányástól, hasmenéstől, bélszűritől és elhárítja azokat
A gyermekélethez ismertetés füzettel ingyen küld. NESTLÉ
Wan I. Biberstrasse 11.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mórtokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módoról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csösztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mórtokocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 p. c.
Módorra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csösztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módoról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módorig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módoról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módorra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

BUIZÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS ÍZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ívgyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791—153.118

Olcsó
butorekladás

amíg a készlet tart a volt KEKSZ
HENRIK-féle butorüzletben. — Az
eladás csak pár napig tart.

843—1.1

5454/1908. sz. A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében megüresedett 1600 kor. fizetés és 200 kor. lakbérrel javadalmazott községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket f. évi szept. 30-ig hozzám adják be.

A választást Valkány községében f. évi október 2-án d. e. 8 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1908. évi szept. 10.

842—3.1

Hadfy,
főszolgabíró.

Legfinomabb
CSEMÉGE-SZŐLLŐ

Dr. Brájjer Lajos szőlőjéből
kapható Uri-utca 3. sz. a.
Kilója 16 krajcár.

812—x.

TÉLI
SZŐLLŐRE
előjegyzések
elfogadtnak

Uri-utca 3. sz. alatt.

794—x.10

826/1908. sz.

A perjámosi főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Most rendszeresített Pészak községi orvosi állásra pályázatot hirdetnek.

Az állás javadalmazása: 1. Évi fizetés 1400 kor. 2. látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 kor. 3. Halottkémlési díj 40 fillér.

Megjegyzem, hogy a községben van egy uradalom, egy szeszgyár és hogy 33 család kilátásba helyezte azt, hogy a megválasztandó orvost 660 kor. évi fizetés mellett házi orvosnak fogadják.

A megválasztandó orvos kézi gyógytár engedélyezéseért folyamodhat.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy felszerelt kérvényeiket f. évi okt. 10-ig címre a perjámosi főszolgabíró-ághoz adják be.

A megválasztandó orvos a torontál-megyei orvosok nyugdíj-intézetébe belépni köteles.

Perjámos, 1908. évi szept. 7.

825—3.3

Keresztes,
főszolgabíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

3696/1908. sz.

Valkány község előljáróságától.

Hirdetmény.

Alólirott községi előljáróság ezenné közhírré teszi, hogy f. hó 7-ik napján a délelőtti órákban a községi határban 2 drb fehér, 5—6 évesnek látszó, jegynélküli ökör fogatott el, jogos tulajdonosa szabályszerű járattal alólirott előljáróságnál f. évi szept. hó 7-ikétől számított 14 napon belül annál is inkább jelentkezze, mert azok a fenti 14 nap letelte után nyilvános árverésen el fognak adni.

Valkány, 1908. évi szept. 7.

841—3.1

Előljáróság.

3.91/1908. sz.

Pályázat.

Elhalálozás folytán üresedésbe jut nagyjécsai községi szülésznői állásra ezenél pályázatot hirdetnek.

Javadalmazás: évi 240 kor. fizetés és minden egyes szülési eseteknél való közreműködésért 4 kor., szegényeknek a közreműködés díjtalan.

Felhívom pályázók, hogy oklevéllel felszerelt kérvényüket f. évi okt. 10-ig nyujtsák be.

Csene, 1908. évi szept. 11.

Uzbasich,
főszolgabíró.

MUST

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Literje 36 krajcár.

Kapható: =
Zápolya-utca 1. sz.
(a házmesternél).

822—x.5

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetekben az 1908—1909. tanévben

használatra előirt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk.

Mint hogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajtuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle intézetben előirt tankönyvek nálunk szintén kaphatók. Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy irószerraktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESSY

könyv-, zenemű- és papírkereskedése NAGYBECSKEREK.